

Hipp, hippare, 100

LIVSRIK 100 år på nacken och hänger ännu med! På bio, teaterscener, i böcker och på nätet härjar hippa gamlingar som vore de värsta tonåringar. 100 är det nya 30.

AV LOTTA PALMELIUS

Efter 100 hettar det till. Ja, frånsatt att vattnet blir kokhett vid de graderna, så kan blodet sjuda av livslust efter så många levnadsår. För aldrig har väl 100-åriga rynkor och gråa hår syntits i offentligheten som nu. Inte på beklagansvärt skröpliga äldre, utan hos vitala veteraner som är rika på erfarenhet och visdom att inspireras av.

Hundra är hippt. Och lite farligt. För bakom käppar och rullatorer finns slagfärdiga sanningsägare. Den som har nått en aktningvärd ålder har inget att förlora och kan kosta på sig en uppriktig kommentar.

Det kan 104-åriga **Dagny "Bojan" Carlsson** vittna om, årets senior och aktuell med självbiografiska boken *Livet enligt Dagny* (Forum).

–Ja, det kan liksom kvitta. I de flesta fall hymlar folk och spelar komedi för varandra. Men jag har inte så mycket hämningar kvar och bryr mig inte om vad folk ska säga. Går det åt pipan så går det, det spelar ingen roll. Men man kan ju

inte gå så långt att man blir oförskämd, säger hon när vi ses i hennes hem i Solna.

Dagny Carlsson är också skildrad i dokumentären *Livet börjar efter hundra* som finns på SVT play.

Världens äldsta bloggare

Men mest känd är hon som Sveriges och kanske världens äldsta bloggare, denna "en helt vanlig tant, som har nått en rätt respektabel ålder", som hon började sin blogg med för fyra år sedan. Då hade Dagny mejlat lite innan, men att blogga var det som lockade när väninnan drog med henne till datorkursen.

–Jag visste inte då vad en blogg var, bara att **Carl Bildt** skrev en blogg och ville inte vara sämre.

Har du skrivit dagbok?

–Aldrig! Jag hade längtat efter att få skriva, jag hade författardrömmar som ung, men tänkte att alla skriver bättre än jag så det är ingen idé att försöka.

Idag har hon över en miljon följare på bloggen, där hon

FOTO PETER HOLGERSSON

Carl von Scheele ställde i fjol ut porträtt av 20 stycken 100-åringar.

FOTO HENRIK SCHÜTT

Gammal passion spelas upp på Stockholms stadsteater i *Kärleksbrev*.

varje dag lägger in funderingar kring livet och sina dagliga promenader.

Dagny Carlsson har också en liten filmroll – som vårdkrävande äldre – i *Felix Herngrens* uppföljare *Hundraettåringen som smet från notan och försvann* som har biopremiär i jul. I den har **Robert Gustafssons** 100-åring hunnit fylla ännu ett år och hoppas inte längre ut genom fönstret, men väl tar en springnota.

Dagny Carlsson viftar bort sin skådespelarinsats med att det bara var en statistroll.

Men du har ju en replik..?

–Ja, den hittade jag på själv, säger hon förtjust.

Hon medverkar också i fotoboken *100!*, där 20 stycken 100-åringar porträtteras i bild och text av **Carl von Scheele**. Intervjuerna speglar en livsglädje och iver att inte släppa

taget och man får inblick både i personernas livshistoria och historiska händelser, som OS i Berlin och skotten i Ådalen 1936. Bilderna ställdes ut i fjol bland annat i Norrköping.

Tv-serier och teaterpjäser

Ja, ålderdomen har hamnat i fokus allt eftersom den stora revoltgenerationen 40-talisterna börjar åldras. Denna guldålder har lyfts fram bland annat av dramatiker **Carin Mannheimer**, med hyllade tv-serien *Solbacken: Avd E* och pjäserna *Sista dansen* och *I sista minuten* som gått på flera teatrar i landet.

Om några veckor är det premiär på en annan humorpjäs, *Var god dröj*, på Göteborgs stadsteater, en sjukhuskomedi om förvirrade Karin som är intagen för sin brutna arm, fast det minns hon inte, och

FOTO OLA KJELBYE

Bäddat för skratt med *Hundraettåringen* som smet från notan och försvann.

Humorpjäsen *Var god dröj* på Göteborgs stadsteater. FOTO AORTA

” Jag har inte så mycket hämningar kvar och bryr mig inte om vad folk ska säga.

Dagny Carlsson, 104 år.

en massa förväxlingar sker förstås.

På Helsingborgs stadsteater sitter farmor i **Eva Rydbergs** gestalt med den allsmäktige och beklagar sig över barnen, barnbarnen, hunden, katten och döden i *Farmor och vår Herre*. På Stockholms stadsteater ses veteranerna **Meta Velander** och **Yvonne Lombard** orientera om natten och en halvsekelgammal passion deklarerar på samma scen mellan **Birgitta Ulfsson** och **Iwar Wiklander** i *Kärleksbrev*.

Det nya heta

Gammalt är det nya heta. Och för att dessa år på "sluttampen", som Dagny Carlsson skriver, ska bli spirituella behövs en nyfikenhet i behåll.

–Jag vaknar alltid varje morgon och undrar vad som ska hända och hoppas att det

ska hända något bra. Om man inte är nyfiken stagnerar man. **Vad är roligast med att vara 104 år?**

–Roligt är det väl inte precis. Det är roligare att vara ung, man har inte många vänner när man blir gammal. Men man får göra det bästa av allt. Man ska inte ge upp, slaget är aldrig helt förlorat, och får ta nya tag om det blir kämpigt.

Efter ett förfärligt äktenskap träffade Dagny Carlsson sin stora kärlek **Harry**. De fick 50 lyckliga år, men det blev aldrig några barn.

När maken gick bort för tolv år sedan, skänkte Dagny alla pengar till Cancerfonden och satte sig att vänta på döden. Den kom inte.

Hur vände det, då?

Hon drar upp ögonbrynen. –När jag inte dog var jag ju tvungen att börja leva, ju! □

FOTO KULTURHUSET STADSTEATERN

Moget möte i pjäsen *Nattorienterna*.

Kort om...

Flest 100-åringar i USA

USA har flest 100-åringar, därefter Japan. Så kallade blå zoner, områden i världen där folk lever längre än genomsnittet, är bland annat japanska ön Okinawa, grekiska ön Ikaria, en by på Sardinien och en halvö i Costa Rica.

I Sverige finns flest 100-åringar i Småland, med Lessebo i topp följt av Tingsryd, Högsby och Markaryd.

FOTO ISTOCKPHOTO

Ett av knepen till att bli 100 år är att äta rätt.

Japanens knep för att bli 100

■ Rätt mat och lagom mycket. En mix av fisk, grönsaker och rotfrukter som grund. Ät dig aldrig proppmätt, ät sakta så mättnadssignalen hinner ikapp.

■ Daglig fysisk aktivitet.

■ Ta ansvar för din fysiska, mentala, sociala och andliga hälsa.

■ Hjälp varandra. Rensa landet åt den som inte kan, skänk grönsaker till den som fått sämre skörd, ät hos grannen när egna kylan är tom.

Källa Forskning & Framsteg

1953

personer i Sverige var över 100 år gamla på nyåret 2015. Det är mer än tio gånger fler än för knappt femtio år sedan.

Max 120 år...

... kan en människa bli eftersom generna inte är förprogrammerade för längre än så, enligt ny amerikansk forskning. Vetenskap och religion går då hand i hand. I Bibeln (1:a Mos) slår Gud fast: "Min livsande skall inte vara kvar i människan för alltid – hon är dock av kött. Hennes livstid skall vara 120 år."

För 20 år sedan dog fransyskan **Jeanne Calment** 122 år gammal, världens äldsta människa vad man vet. Nu levande äldsta person är italienskan **Emma Morano**, som blir 117 år i slutet av november och är den sista levande människan född på 1800-talet.